

A jövő héten ismét megkezdik a töltési munkálatokat?

Folytatni kell a szükségmunkát

(A Délmagyarország munkatársától.) A Tisza márciusi áradása — mint emlékeztet — megakasztotta azokat a töltési munkálatokat, amelyeket a város az államtól kapott ötszáz ezer pengő szükségmunkaségyéből rendelt el és amelyeknek keretében megkezdtek a Mars-tér, a Kálvária-tér, a Kisbuvártó és a szilléri kubikgödörök feltöltését. A Tisza megáradt vize elárasztotta a folyó árterületeit, amelyekről a töltési munkálatokhoz szükséges földanyagot bányászták és szállították a töltési munkálatok színhelyére. Így a város hatósága márcól-holnapra beszüntette a munkát és négyszáz munkást bocsájtott el. Az elbocsájtott munkások kisebbik részét a külterületi utak javításánál alkalmazták, a többség munka és kereset nélkül maradt. A munkanélküliek számára nem lehetett vigasztalás a mérnöki hivatalnak az a megállapítása, amely szerint a félbeszakított szükségmunka folytatására előreláthatólag csak nyolc-tíz hét múlva kerülhet a sor, mert az árterületeken nyitott földbányák, ha a márciusi ár le is vonul róluk, csak hosszú idő múlva jutnak ismét használható állapotba. A víz ugyanis annyira eláztatja a talajt, hogy a föld hordására gondolni sem lehet. Mivel pedig a márciusi áradást a tapasztalatok szerint elmaradhatatlanul követi a májusi zöldsár, június végéig, vagy július elejéig gondolni sem lehet a töltési munkálatok folytatására.

Most azonban úgy alakult a helyzet, hogy valószínűleg a jövő héten munkába állhatnak a szükségmunkások. A márciusi ár ugyanis rövid idő alatt elvonult, az árterületekről már régen visszahúzódott a Tisza, az áprilisi szelek pedig gyorsan kiszáritották a felszabadult partokat. Igaz ugyan, hogy hosszú ideig tartó munkalehetőséget nem jelentenek ezek a szárazra került partok, mert a májusi áradás rövidesen ismét előntheti a földbányákat, de talán néhány hétig mégis foglalkoztathatják a munkásokat. Erre pedig sürgős szükség van. A munkanélküliség változatlanul súlyos, az építkezés nem indult meg, sem a magánosok, sem az állam, sem a város nem mutatnak építkezési hajlandóságot. Szokatlanul minimális munkaalkalmat nyújt az egyre nagyobb válsággal küzdő mezőgazdaság is, így a munkások kénytelenek tétlenül várni a viszonyok javulására. A város hatósága arra számít, hogy a töltési munkálatokra szánt pénz esetleg eltehető a késő őszi hónapokra, hogy akkorra biztosítson munkaalkalmat a munkanélkülieknek. A helyzet azonban olyan, hogy most kell kihasználni a kedvező vízrajzi helyzetet és ha csak egy-két hétre is, folytatni kell a márciusban félbeszakított szükségmunkát, mert a munkásoknak soha nagyobb szükségük nem volt keresetre, mint éppen most.

Mennyit költött a város az egyetemi építkezésekre

Elszámolást kér a kultuszminiszter

(A Délmagyarország munkatársától.) Hét-főn délelőtt telefonon felhívta a polgármestert dr. Szily Kálmán kultuszminiszteri államtitkár, az egyetemi ügyek osztályának vezetője. Az államtitkár arra kérte a polgármestert, hogy a lehető legrövidebb időn belül terjessze föl a város az egyetemi építkezésekre vonatkozó pénzügyi elszámolást, mert a kultuszminiszter tisztázni kívánja azt a kérdést, hogy az egyetemi építkezésekre mennyit adott a város, mennyivel tartozik még és mennyit kell még adnia az államnak.

A polgármester közölte dr. Szily Kálmánnal, hogy Rack Lipót pénzügyi tanácsnokot már régebben megbízta az elszámolás összeállításával, az valószínűleg rövidesen elkészül és akkor a város haladéktalanul fölterjeszti a kultuszminiszterhez.

A telefonbeszélgetés befejezése után a polgármester elmondotta, hogy ez az elszámolás

fogja tisztázni a város esetleges anyagi kötelezettségeit az egyetemi építkezésekkel kapcsolatban. A közgyűlés eredetileg a kirajtatásokon kívül hárommillió-hétszáz ezer aranykoronás hozzájárulást szavazott meg az egyetemi építkezésekhez, ezenkívül külön kilencszáz ezer aranykoronát a polgári tanárképző intézet felépítéséhez. Az állam ennek ellenében kötelezettséget vállalt az összes egyetemi intézetek és klinikák új hajlékának felépítésére. A város még néhány száz ezer pengővel tartozik, viszont a kormány is adós az idegklinikával.

— Valószínű — mondotta a polgármester —, hogy az elszámolás fölterjesztése után bizonyos differenciák lesznek a kultuszminisztérium és a város álláspontja között, de legálább tisztázódik a kérdés, hogy milyen kötelezettsége van még a városnak és mit kell még építenie az államnak.

Szomoru délelőtt az irgalmak házában

84 gyermek, aki az elmúlásra vár

(A Délmagyarország munkatársától.) Szeged egyik legérdekesebb hajléka: a Polgár-uccában lévő Borromei Szt. Károlyról elnevezett gyógyíthatatlan gyermekek menhelye. Nyolcvannégy gyógyíthatatlan gyermek, fiú, leány éli itt napjait, elhagyva szülőktől, testvérektől, csak teljesen idegen emberek irgalmára bízva. Nyolcvannégy gyermek — egész kis sereg — fekszik a kórtermekben, sőtá esetenként az udvaron, út a nappali asztala mellett kifejezés-telen, reménytelen arccal és várja az elmúlást, amely bizonyosan eljön, hogy leszakassza szomoru életük virágát. Ezek a gyermekek — akiket a szörnyű kór nem szögez az ágyhoz — még csak játszani sem tudnak. Kisebb értelmi fokok állanak, mint a pamutgombolyaggal kedvesen eljátszadó macskakölykök. A játékra félve tekintenek és ha mégis hozzányúlunk, nem tudnak mit kezdeni vele. A karikat nem kergetik, a labdát nem dobálják, a babát nem cirógatják... Csak ülnek egymás mellett, hosszú hónapok óta, epilepsziások, fertőzöttek, apró hiszterikusok és kezöket tördelik,

vagy beleharapnak szomszédjuk kezébe.

A gyereksereg közül állig van egy-keftő, aki beszélni tudna.

Legtöbbsze süketnéma, béna kézzel és lábbal és — béna ésszel. Ami a betegségek között a legszörnyűbb, az itt mind feltalálható, demonstrálva egy-egy ártatlan gyermekben. És valamennyien

jajszó nélkül tűrik a fájdalomokat,

olyan hősök, amilyenek csak gyermekek, csakis beteg gyermekek tudnak lenni. Látogatóik a család részéről nem igen érkeznek. A gyermekek egyedüli öröme az étkezés. Reggel kelnek, este fekszenek, egy évig, két évig, azután — kifordul egy parányi koporsó az irgalomház kapuján, nőtötték két feketeruhás, fehér főkötös apácával.

A gyógyíthatatlan gyermekek menhelyét tavaly nyitották meg, Polyák Károly tisztelendő nagylelkű adományából. Polyák tisztelendő a Polgár-uccában vásárolt saját vagyonából egy kétemeletes ingat-

Szerdán

nagy premier:

**ZWEI HERZEN
IM ¾ TAKT**

a Belvárosban

lant és átalakította a menhely céljainak megfelelően. A menhelyet a fogadalmi templom ünnepségekor szentelte fel a püspök. Azóta áll az intézet, kevés állami és társadalmi támogatással. Polyák főtisztelendő, az igazgató, vezet végig bennünket a menhelyen.

A földszinti teremben fekszenek a legsúlyosabb betegek. Az egyik 15 éves fiú, négyévesnek megfelelő fejlettséggel — az ágyon fekszik, arccal befelé, lábát maga alá húzva. Ilyen helyzetben tölti életét, dűnyögve, nyöszörögve. Egy másik, siketnéma, vak kezére, lábára béna gyerek egész nap mosolyog ágyában... Parányi ágyban egy gyermek alszik. Feje nagyobb a testénél. Arca valamennyire elégtelenedett a sebhelyektől.

Az egyik beteg, Józsika, megismeri Polyák tisztelendő hangját. Kezével a mellét verdesdi örömeiben, ezzel jelzi, hogy futna az igazgató ur elébe, — ha tudna. Egy tanító fia, csikos ruhában ágya előtt ül a széken kezében játéklóvat szorongat és nézi a padlót. Így ül nap-nap után anélkül, hogy mozdulásra lehetne bírni. A különböző betegségekben szenvedő gyermekeknek egy közös tulajdonsága van: valamennyi várja az elmúlást. Egyiknek két hét, a másiknak két hónap, esetleg egy esztendő még a világ.

Ennél a kórteremnél talán a világon nincs szomorubb hely.

Csak az ápoló apácák járnak az ágyak közötti folyosókat vigasztaló simogatással.

— A gyermekek valamennyien menthetlenek — mondja Polyák igazgató. Aki ide kerül, az keresztül ment mindenféle kísérleten, de meggyógyítani nem lehetett. Kezelést itt is kapnak, rendszeresen jár hozzájuk az orvos, de itt már nem tehet semmit.

Az egyik emeleti teremben a nemfekvő fiúk üldögélnek a hosszú asztal mellett egy apáca felügyeletével. Az apáca felolvas nekik, játszik velük, de

a gyermekek nem értik a mesét, a játékot.

Az igazgató belépésekor valamennyi megmozdul. Aki járt tud, még ha négykézláb is, az igazgató elé siet, átöleli, kezét csókolja:

— Szerettek-e engem? — kérdi tőlük Polyák igazgató.

A gyermekek még jobban ölelgetik a tisztelendő reverendáját. Vannak közöttük értelmes gyermekek is, akik megtudják mondani a nevüket, de többre alig képes valamelyik is. Az igazgató bemutat egy gyermeket, aki az intézet egyedüli büncsejtje. Ha teheti, összeszedi valamennyi ajtó kulcsát és eldugja. Egy másik gyermek — siketnéma és vak, jobbkeze béna — született szerelő-tehetség. Ép balkezevel, ha szerét ejtheti, pillanatok alatt leszereli a legkomplikáltabb vízvezetékét, a villanykapcsolókat. Van egy ápolója az intézetnek. Ez abban felel kedvé, ha papírt eszik. Egy másik, ha nem látják,

a fal sarkaiból harap le egy darabot.

— Ezekkel a gyermekekkel semmit sem lehet kezdeni — meséli az igazgató. Irni-olvasni, beszélni nem tanulnak meg. Kézimunkára ügyetlenek, meg nyomorékok. A vallásérkölcsei nevelés is lehetetlen... Csak vegetálnak szegények és úgy töltik szomoru életüket, ahogy lehet.

Az emeletben mindenütt a legteljesebb rend. Apácák sétálnak az emeletről a földszintre, teremből ki, terembe be, fehérneműekkel a hónuk alatt. A folyosók korlátján ruhák száradnak. Akármelyik ajtón benyit az ember, mindenütt apró ágyat és benne sinylődő gyermeket talál. Az egyik ilyen kisteremben fekszik egy gyerek, aki csak úgy tudja helyét változtatni, ha — gurul a földön. Ebben olyan ügyes, hogy ágyából képes a földre legurolni. Ez a gyermek úgy szokott sétálni, hogy na-

Anny Jndra szenzációs vigjátéka:

Elcséreltem a feleségem...

előadja: KÖRÖZ MÓZ